

Tâm tình với 'Lão Tướng' Đỗ Mậu

Nguyễn Văn Hóa

Dưới đây là bài viết về cuộc hàn huyên tâm tình với cựu Tướng Đỗ Mậu, nhưng vẫn dựa trên kỹ thuật phỏng vấn có thu âm nên câu trả lời vẫn được giữ đúng nguyên văn, không sửa đổi. Tâm tình người viết là mong có món quà chúc mừng thượng thọ một lão tướng.

Có những người Việt lìa xa quê cha đất tổ tìm cơ hội, nỗ lực tháo vát kinh doanh, học hỏi xứ người; có kẻ ngồi đó gặm nhấm tuổi đời trôi qua với quá khứ đầy ưu uất ám ảnh; cũng có kẻ lãng mạn mưu toan "diễn biến hòa bình" để trở lại cầm quyền. Và cũng có kẻ hùa nhau chống tới cùng bằng mọi giá như phường bát nháo bằng một cuộc chiến không bao giờ ngưng nghỉ kỳ cho tới lúc thế hệ sau chiến tranh Việt Nam đi vào ...lòng đất Mỹ, theo lời tự cáo của chuyên viên nguy luận Tú Gàn, trên tờ Sài Gòn Nhỏ mới đây. Riêng cụ Đỗ Mậu khi đến xứ người đã "gặm nhấm" lịch sử chừng nửa thập niên để tung ra trái bom chấn động cần khôn là tác phẩm Việt Nam Máu Lửa Quê Hương Tôi năm 1986. Cuốn sách dày chừng 1300 trang nhưng đã bộc lộ, bức phá những bí ẩn lịch sử xuyên suốt gần 300 năm trên đất nước. Chẳng ai ngạc nhiên khi nó được sự hậu thuẫn, hỗ trợ của hàng trăm nhà làm chính trị, cách mạng, trí thức, học giả, văn nhân, nhà báo, tướng lãnh. Cho nên những thế hệ hào kiệt tiếp nối như Giáo sư Tiến sĩ Vật lý Trần Chung Ngọc trong Công Giáo Chính Sử đã không ngần ngại khi xưng danh cụ là "Lão tướng khai pháo giải hoặc Gia Tô và là nguồn cảm hứng cho thế hệ đàn em trong tinh thần từ bi, vô úy của người dân Việt". Ngày xưa, dũng tướng Phạm Ngũ Lão dưới thời nhà Trần, khi chết đi, hậu thế đã làm hai câu đối xung tụng trước đền thờ:

Tam triều sự nghiệp dư biên tại
Vạn cổ giang sơn nhất giáo hoành.

Nếu Phạm Ngũ Lão đã bảo vệ giang sơn vạn năm với ngọn giáo cầm ngang; thì lão tướng Đỗ Mậu cũng đã cố bảo vệ giang sơn ngày nay với ngòi bút trí tuệ tuyệt vời. Thế rồi, tướng chừng như cụ buông tay, gác kiếm, nhưng gần chín năm sau đó, năm 1995 cụ lại cho ra đời cuốn Tâm Thư. Như đa số người đọc đã đồng ý, nếu Việt Nam Máu Lửa Quê Hương Tôi là một đan bện lý luận chính trị thì Tâm Thư là một lời trần tình bạch bạch những suy nghĩ đối với hiện tình đất nước, với đạo Phật, với quý Thầy, nhất là đối với một số nhỏ Phật tử ở hải ngoại được trao tay "chiếc gậy gai" liên tôn để khện vào ống quyển của Phật tử và các thành phần dân tộc khác. Vì lý do đó, Tâm Thư bị những đợt sóng thù hận vùi dập trả đũa với luận điệu Đỗ Mậu là thân cộng và Tâm Thư làm lợi cho cộng sản!

Đôi khi chính tôi cũng bị thôi thúc bởi những suy nghĩ lao lung bủa vây: Sao cụ không chịu rửa tay gác kiếm? Sao cụ chưa chịu phủi bụi trần mà thanh thoát bên Phật?

Đã gần tám năm kể từ lần sau cùng thăm cụ ở Fresno, và rồi một thời gian ngắn thôi có kẻ gặp gỡ hôm đó về sau đã mượn danh nghĩa Phật tử để làm cho ê mặt Phật giáo qua tờ tuần báo Chánh Đạo. Thời gian tám năm quả là quá lâu để cho những khúc mắc cần giải tỏa, những trao đổi, hay nói đúng hơn là tâm tình với người mà ngày đầu tiên gặp mặt mấy năm trước đó, tôi đã bị đánh động bởi giọng nói sang sảng, đôi mắt tinh anh với bộ lông mày trắng quắc thước. Oai, dũng, nhưng phảng phất nét từ tâm. Đó là hình tượng của những người làm cách mạng dân tộc cổ điển, truyền thống từ thời trai trẻ, hình ảnh của những trai gái Việt trong công cuộc dựng nước và giữ nước:

Trai Đại Phong đã quyết lay rừng
Thì rừng kia phải chuyển
Gái Đại Phong đã dốc lòng tát biển
Thì biển cũng phải lui
Ta đua nhau xẻ núi phá đồi
Bắt dòng sông Lam chảy ngược
Quyết chống Trời thì Trời cũng phải thua.
(Ca dao Nghệ An)

Rồi tôi bỗng quên cụ Mậu với một thời gian dài... Mới đây có cơ hội, tôi lôi cuốn Tâm Thư ngày trước ra đọc một lần nữa bên những note bút chì xanh, bút mực đỏ chi chít từng trang sách, tôi bỗng dung vỡ òa với những cảm thông, xúc động. Lần về quá khứ, nhớ là chỉ chừng vài năm sau khi Tâm Thư ra mắt, thì 'Viet Nam: In Retrospect...' và những giọt nước mắt thống hối của McNamara, kẻ đầu não về chiến lược "body count" và "hàng rào điện tử chống lại sinh vật con người" xuất hiện trước hàng tỉ con mắt nhân loại. Tại sao lại không có thể làm một cái so sánh giữa Đỗ Mậu với McNamara? Giữa hai người như có một cái chung nơi bản thể con người, bởi kẻ sĩ thì phải gánh vác trách nhiệm với tổ quốc, nếu có sai, có làm lỗi thì chân thành nhận lỗi; nhưng vẫn có cái riêng ở chỗ nơi cụ Mậu vẫn là con người Việt Nam với "Khí hạo nhiên chí đại chí cương; So chính khí đã đầy trong trời đất". Chỉ chừng đó ý tưởng thôi đủ thúc đẩy tôi làm một chuyến du hành gần bốn trăm dặm đường gặp lại tác giả Tâm Thư, để vấn an và tâm tình với lão tướng.

Tôi đến nhà cụ Mậu vào trưa Chủ Nhật ngày 14 tháng 3. Nơi cụ ở là một căn apartment nhỏ nằm yên lặng nơi một góc phố ít tiếng động. Phòng khách bày biện đơn sơ, trang trí tao nhã, đúng với cảnh an bần lạc đạo. Một bàn thờ Phật và tổ tiên đặt bên lò sưởi. Đây đó rải rác từng chồng sách đủ loại. Trên tường dán một tấm bìa với hai chữ nho Tự Tín viết thảo đậm nét mà cụ nói do một vị Thầy gửi tặng. Cụ Mậu tiếp chúng tôi với chiếc áo dài nâu đã bạc màu. Trông cụ yếu đi so với mấy năm trước đó nhưng nét quắc thước tinh anh vẫn phảng phất. Tôi nghĩ thầm: những "ông già" theo Phật thường ông nào cũng kiên cường, bền tâm, tinh tấn.

Nếu cả nước hết thấy đều là những "ông già" như thế này cộng với thế hệ thanh niên hào kiệt, thì có giặc ngoại xâm nào mà chúng ta không thắng, có trở ngại nào mà đất nước không thể vượt qua ?

Sau một vài lời thăm hỏi vấn an, cụ Mậu như không muốn cái thời gian tâm tình trôi qua uổng phí, cụ mở đầu ngay vào câu chuyện, và đề tài đầu tiên là Gia Tô La mã giáo. Cụ nhẹ nhàng đứng dậy đi vào trong rồi ôm ra một chồng ba tập folder, loại 5 inches bề dày đầy đủ những tài liệu báo chí chi chít được cắt gọn và sắp xếp rất công phu, một tích trữ biết bao năm dài mới có. Mà không riêng chi Gia Tô, ngay cả các bài bình luận, tin tức về Phật giáo cụ cũng lưu trữ. Không biết cái gì đã thôi thúc bầu nhiệt huyết sôi sục trong huyết quản của một lão tướng đã ngoài tám mươi năm cuộc sống cứ mãnh liệt thêm nếu đó không phải là tấm lòng yêu nước và vì những "cớ sự" chồng chất kia đã từng khuynh đảo một dân tộc hiền hòa phải chịu điều linh hằng bao thế kỷ? Lật ra để giới thiệu với khách từng tập hồ sơ một, rồi cụ buột miệng:

"Anh biết, kể từ sau thế chiến hai, ở Ý có ít nhất là ba ông Thủ Tướng trong chính phủ Thiên Chúa giáo phải đi ở tù, tôi có đủ tài liệu nói về các biến cố này. Ui cha, còn có nhiều cái động trời lắm, nói không hết!"

Sửa lại tư thế ngồi ngay ngắn, cụ tiếp:

"Bởi vậy, sau khi lá thư gửi Giáo Hoàng thảo xong là tôi đặt bút ký liền thôi, trước đó có vài anh em ngần ngại, lưỡng lự chưa muốn ký, nhưng khi thấy Đỗ Mậu ký rồi là anh em ký theo liền. Có nhiều người về sau tình nguyện ký thêm nữa, nhưng trễ quá, thư đã chuyển đi rồi".

Cụ say sưa." Mới đây thôi, có ông bạn đi thăm Việt Nam về, nói có gặp gỡ một số nhà báo bên nhà họ nói rằng, nếu không có bức thư này, biết đâu chính phủ Việt Nam đã mời Giáo Hoàng đi thăm Việt Nam rồi, họ chuẩn bị cả rồi đấy, lạ chưa tự dung họ đổi ý. Rồi lại có Hội Phật Giáo Quảng Trị gửi thư cho chính phủ, cho Vatican tố cáo chùa La Vang là cơ sở đất đai của Phật giáo đã bị Gia Tô cướp đoạt khi đang nắm quyền thế. Đề tài Gia Tô, nói không bao giờ hết. Giờ đây Giáo Hoàng lại lên tiếng xin lỗi chung chung. Tờ báo có uy tín ở đây, tờ Los Angeles Times đã đăng những bài phê bình của các độc giả, có độc giả phê phán rằng đã đi đốt nhà người ta rồi lại lên tiếng xin lỗi suông thì vô lý quá. Mà xin lỗi là cả chiến lược của họ. Một học giả lão thành, Bác sĩ Nhân Tử Nguyễn Văn Thọ, người mà tôi kính phục đã viết nhận định về đạo Thiên Chúa: Hồi trẻ tôi đi nhà thờ thấy đèn đuốc sáng choang, rồi có ông linh mục y phục rực rỡ thấy oai nghiêm lắm, nhưng càng lớn lên càng thấy nó láo quá; cho đến khi tôi nghiên cứu được Khổng học, tôi hiểu ra mọi lẽ và tôi từ bỏ đạo - từ đó tôi thấy đạo Chúa là đạo láo - thế giới nhân loại trong hai nghìn năm bị lừa bịp bởi lời nói láo vĩ đại. Tôi phục cụ Nhân Tử lắm, và tôi phục cả những người trẻ khác như giáo sư Nguyễn Mạnh Quang.

Để bắt đầu câu chuyện, tôi mở đề:

Thưa cụ, ngoài hai cuốn sách Việt Nam Máu Lửa Quê Hương Tôi và Tâm Thư, có điều gì cụ chưa nói ra hết?

-- Rất nhiều điều chưa nói được! Như tương lai đất nước đi về đâu? Chưa nói hết về Hồ Chí Minh, cộng sản và chế độ hiện thời, mà tôi nghĩ những cuốn sách sử như của Vũ Ngự Chiêu, Nguyễn Thế Anh cũng đã đủ rồi. Có nhiều anh em thúc đẩy tôi viết cuốn Tâm Thư II, nhưng tôi cho vậy là đủ rồi, nếu có viết thêm thì tôi viết về cuộc đời của một người lính khổ xanh, khổ đỏ; và nếu sức khỏe cho phép tôi sẽ tiến hành.

Nói đến lính khổ đỏ, khổ xanh, cháu còn nhớ trong Việt Nam Máu Lửa Quê Hương Tôi, cụ có nhắc tới một cơ hội khi làm ông đội khổ xanh cụ từng tham dự đón tiếp Võ Nguyên Giáp, cụ đã bộc lộ tâm trạng kiêu hãnh và ngưỡng mộ âm thầm về ông, nếu lúc đó cụ đi theo kháng chiến thì chắc cuộc đời cụ đã đổi thay?

-- Thời đi lính khổ xanh, tôi đã có những liên hệ chống Tây. Tôi vì hoàn cảnh nhà nghèo mà phải vô lính, nhưng lòng thì miễn cưỡng lắm. Mà thật ra, nếu mình có tinh thần yêu nước ở trong hoàn cảnh nào mình cũng có thể phục vụ cho đất nước mình. Vào thời đó trong hàng ngũ khổ xanh, khổ đỏ vẫn có những người cách mạng như Tráng Liệt (con Cường Để). Anh đọc lịch sử Việt Nam cũng thấy không thiếu lính khổ xanh, khổ đỏ đi làm cách mạng. Lúc đó mà ai nói chống Tây là tôi theo, tôi ghét thực dân Tây lắm. Trong những giờ dạy lý thuyết quân sự cho lính, nhiều lúc tôi khéo léo tuyên truyền lính chống lại Tây. Nhưng những lính "phản động", chống Tây mà nó biết được là nó bắn liền - những người yêu nước như đội Cung, đội Cấn, những người trong phong trào Duy Tân. Có người họ chê bai tôi là ít học. Tôi nghĩ cái chuyện bằng cấp cao và trí thức là hai việc khác nhau. Có người có bằng cấp mà không là trí thức, có người trí thức nhưng không có bằng cấp. Trong lịch sử, có những vị làm to mà họ không có bằng cấp như nước Mỹ, Anh. Cụ thể, nước Anh có Thủ Tướng Major... Nước mình có những cụ như Nguyễn Phan Long, Phạm Quỳnh... họ đâu có bằng cấp, nhưng họ có khả năng tự học, đọc sách rộng rãi. Tôi tiếc có những người đứng trên lập trường đối nghịch lịch sử dân tộc để phê phán tôi, thì họ nói sao chẳng được. Cụ cười ... Đó, anh coi có người như Bửu Sao tự khoe mình có bằng tiến sĩ, phô trương là con cháu Tuy Lý Vương mà viết lách 'thế đó' thì có... hổ thẹn không? Ai là người dân tộc, yêu nước mà chê trách tôi, thì tôi xin bái phục, tạ lỗi, còn những kẻ hại dân, hại nước mà phê phán tôi, thì tôi xin miễn quan tâm. Tự xét lương tâm, trong cuộc đời, tôi chưa phản bội ai, trừ "tội" phản ông Diệm. Nhưng ông Diệm là kẻ đã phản bội tổ tiên, đất nước. Ông Bửu Sao là người theo Thiên Chúa giáo, ông viết lách theo tinh thần phản tổ tiên cũng không lấy gì làm lạ.

Lý do nào thúc đẩy cụ dành phần còn lại của cuộc đời mình để viết sách hồi ký chính trị và tâm thư, thưa cụ?

-- Qua cuốn Tâm Thư, có người lên án tôi sao đi khen Hồ Chí Minh. Họ không xét lại chứ tôi có nói gì quá lời hơn những bậc tôn sư? Nói về Hồ Chí Minh, có ai đủ tư cách bằng cụ Phan Bội Châu, Hoàng Văn Chí, Hoàng Xuân Hãn. Tôi chỉ đáng "xách dép" cho các vị này thôi, họ là những bậc Thầy tôi và tôi tin họ nhận xét về Hồ Chí Minh là nghiêm chỉnh, không thể nào hồ nghi được. Đó là giá trị lịch sử, là sự thật. Như cụ Hoàng Văn Chí đã từng nói "Lớp trẻ bây giờ không biết cái khổ nhục của cha ông thời Tây đô hộ, nên họ không biết công lao của ông Hồ Chí Minh". Cụ Hoàng Xuân Hãn đã ví Hồ Chí Minh với vua Lê Lợi. Cụ Phan Bội Châu buổi sinh thời cũng đã từng tiên tri Hồ Chí Minh sẽ là anh hùng cứu nước... Mới đây, ông Vũ Ngự Chiêu trong các cuốn sử về triều Nguyễn mới xuất bản đã tiết lộ rằng cụ Hồ đã từng gửi thư cho Tổng Thống Truman xin giúp Việt Nam độc lập theo quy chế Mỹ. Nói trắng ra, ông Hồ có những cơ hội muốn đất nước được độc lập thống nhất khác với con đường cộng sản, nhưng lịch sử đã đi ngược lại với ước muốn đó. Ai muốn kết tội tôi là quyền của họ, nhưng với tinh thần người con đất nước, vấn đề độc lập thống nhất với tôi là trên hết. Về vấn đề Gia Tô, tôi muốn nói là tôi không chống Chúa, nhưng tôi chống cái mê tín dị đoan, dùng chính sách ngu dân, lừa bịp dân của họ để bá quyền, thôn tính thiên hạ, rồi ngồi mát ăn bát vàng. Đối với Phật giáo, tôi không dám kể công, nhưng những gì tôi đã làm cho Phật giáo kể từ năm 63 thì các Thầy biết, các anh em biết, dân tộc sẽ biết. Hồi nhỏ tôi đi đến chùa là theo con đường của cha mẹ. Tôi chưa biết chi về giáo lý đức Phật nhiều. Nhưng lớn lên tìm hiểu, đọc sách thêm và nhân duyên cố đàn áp Phật giáo xảy ra thời ông Diệm thì ý thức chính trị trong tôi bùng vỡ. Giai đoạn đó, lợi dụng chức vụ tôi đã làm những công việc "sinh tử" cho Phật giáo... Trong chính trị có những điều bí ẩn, và cách mạng 1.11.63 thành công là nhờ vào chính nghĩa dân tộc, đạt tới lòng mong ước của toàn dân. Thời đó, căn nhà tôi ở Nha Trang trở thành chỗ liên lạc, tiếp tế cho các phong trào tranh đấu Phật giáo, chỗ ẩn núp của các Thầy. Nhà tôi và ông bà cụ Bùi Liên nhà kế cận đã trực tiếp tham gia, đóng góp nhiều cho phong trào Phật giáo ngoài này. Cụ Bùi Liên, vào giai đoạn năm 1963 là Khuôn Hội Trưởng Khuôn Hội Phật Giáo Khánh Hòa, Nha Trang. Là một gia đình rất có tiếng tăm về đạo đức và phục vụ từ thiện, xã hội; ông và cụ bà đã đóng góp tích cực cho công cuộc đấu tranh của Phật Giáo chống lại chế độ độc tài Ngô Đình Diệm, và nếu không có sự che chở của đại tá Mậu thì chắc hẳn ông bà cụ đã bị tra tấn, tù đày. Ông bà cụ là thân sinh của nhà bác học Bùi Ái, một người rất có tinh thần dân tộc, đã có những đóng góp nhiều cho đất nước. Mặc dầu tù chửi vào quốc tịch Pháp, nhưng vẫn được chính phủ Pháp mời giữ chức vụ giám đốc Trung Tâm Nghiên Cứu Vật Lý Nguyên Tử tại Toulouse hơn một thập niên qua. Thuở sinh thời, khi được đón tiếp cụ Bùi Liên tại San Jose năm 1987, người viết được cụ kể nhiều chuyện tàn ác của các làng đạo Thiên Chúa đối xử với dân bên Lương ở các vùng Hà Tĩnh thời cụ còn trẻ. Ông bà cụ Bùi Liên đến Belgique đoàn tụ với con cháu năm 1983, sau đó đã trở lại quê nhà ở Nha Trang, và cụ ông đã mất ở đó vào giữa năm 1999. Nhắc lại kỷ niệm này để tưởng nhớ tới vong linh của cụ Bùi Liên.

Cụ Mậu tiếp: Tôi luôn luôn cảnh giác con cháu phải triệt để ủng hộ Phật giáo. Thật tiếc, cuốn sách "Đàng Sau Hậu Trường Chính Trị" mới xuất bản của ông Đặng Văn Nhâm không nắm vững tài liệu, nên phủ nhận các sự việc này. Về ý nghĩa của

cuộc cách mạng 1.11.63 để tôi nhắc lại lời báo chí Mỹ lúc đó : Trong các cuộc chiến tranh, quân đội miền Nam chưa bao giờ được hoan hô, thế mà giờ đây được dân chúng hoan hô, ủng hộ hết mình. Ra nước ngoài, tôi thấy có chiến dịch chống Phật giáo quy mô. Mở đầu là cuốn sách chửi Phật giáo nặng nhất là Trong Lòng Dịch của Trần Trung Quân, tờ Văn Nghệ Tiền Phong của Nguyễn Thanh Hoàng đã chửi bới, xuyên tạc Phật giáo một cách quá đáng, gây hiểu lầm cho Phật giáo một cách vô lý. Đó là một trong những nguyên nhân đã thúc đẩy tôi viết Việt Nam Máu Lửa Quê Hương Tôi; và cho tới giờ này "bày tôi" của Giáo hội Gia Tô La Mã vẫn còn chửi tôi. Tâm sự của tôi là luôn luôn mong ước các chế độ có lập trường chính trị dân tộc phải giữ vững tinh thần Tam Giáo đồng nguyên của ông bà tổ tiên mình. Khi nhìn McNamara khóc trên ti vi, tôi xúc động, tôi thương ông và tự hào cho đất nước mình. Tại sao Mỹ mạnh vậy mà Mỹ thua? Tại vì các câu vọng cổ, mấy câu ca Huế... người ta cho là âm nhạc dân tộc mình buồn, nhưng chính nó đã thúc đẩy lòng người, thúc đẩy tình yêu nước, yêu quê cha đất tổ. Cho nên nói Việt Nam thắng Mỹ là nói sai, phải nói là trí tuệ của dân-tộc-tính-Việt-Nam đã thắng Mỹ, lòng yêu quê hương đã thắng. Vũ khí hiện đại không thể tiêu diệt lòng yêu nước của con người. Lịch sử Việt Nam từ đời Hùng Vương tới giờ lúc nào cũng bắt khuất: thắng Tàu, thắng Mông Cổ, thắng Tây, thắng Mỹ. Mỹ là nhất hạng thế giới, đánh đâu thắng đó, nhưng đến Việt Nam thì thua. Thua là thua cái tinh thần dân tộc, tinh thần Tam Giáo đồng nguyên đã đan bện trong huyết quản người dân, chứ còn gì khác nữa! Cho nên dân tộc ta bằng mọi cách, từ trí thức đến lao động, phải phục hồi, phải đại phục hưng lại cái đạo của ông bà tổ tiên. Ngày Tết Việt Nam, anh thấy không, chưa có cái Tết nào trên thế giới đẹp bằng Tết Việt Nam. Đối với quý Thầy, tôi xin thưa như vậy : Vì răng mà tôi viết cuốn Tâm Thư? Đối với đất nước, Phật giáo mình là tôn giáo lớn, mình có việc của mình, việc chi phải đi làm tay sai cho tôn giáo khác. Liên tôn để làm gì? - Để kêu gọi hòa bình, để xây dựng cho đoàn kết dân tộc thì được, nhưng tại sao phải đi theo Vatican để chống cộng? Lạ chưa? Và qua liên tôn người ta thấy cái gì trên sân khấu hải ngoại: Vatican tổ chức cầu nguyện cho hoà bình - hoà bình cho nhân loại? Nếu thế có cầu nguyện cho hòa bình Việt Nam không? Trong khi đó một số phần tử Phật giáo hải ngoại lại loay hoay hô hào chống cộng. Hóa ra, từ vỡ bi hài kịch này, vai trò trong liên tôn của Phật giáo tệ hại quá: làm con rối chống cộng như một điều kiện để được đứng gần Vatican để cúi đầu cầu nguyện cho hòa bình. Vỡ kịch cầu nguyện hạ màn, Vatican được thế giới nhìn như một kẻ xiển dương hòa bình bác ái, còn phần tử Phật giáo thì bị điều-kiện-hóa bởi chuyện ra đường xuống phố để chống cộng, chừng nào còn chống thì còn liên tôn, hết chống cộng vai trò của mấy ngài (người viết xin phép cụ Mậu và bạn đọc để tạm gọi là "tu-sĩ locale") bị người ta vứt đi. Mấy Thầy quên Vatican có tội với dân tộc mình, do vậy các Thầy liên-tôn kiêu ông mù sờ voi là mấy Thầy chống lại dân tộc mình. Mình chống lại chính sách "trói buộc" của chính quyền, nhưng phải sáng suốt nhìn lại lịch sử: dưới các triều đại nhà Trần, có nhân vật Trần Thủ Độ là kẻ vô luân, độc ác, nhưng cũng chính là kẻ mở đường xây dựng nên các triều đại nhà Trần nối tiếp vẻ vang, Phật giáo hưng thịnh. Một anh hùng dân tộc như Quang Trung đã từng dùng những chính sách mạnh mẽ "trong sạch hóa" Phật giáo, thanh lọc những "phần tử xấu", đưa Phật giáo

vào quy cũ, chấn chỉnh chùa chiền, bắt các Thầy tu phải đi học. Không thấy cái chiều sâu của lịch sử, không khéo mình kết án các nhân vật này một cách cảm tính, thiên lệch. Ai làm lãnh tụ, ai làm nguyên thủ quốc gia, ai là người yêu nước nhiều khi phải cứng rắn để đưa dân tộc đến phú cường thôi. Một anh bạn tôi, làm giáo sư Sử ở bên Úc vừa mới qua thăm tôi đã buồn lòng tâm sự rằng: các Thầy tranh nhau làm chùa, ông nào cũng muốn chùa mình cho lớn, ngoài miệng thì nói chuyện chống cộng, tranh đấu, nhưng mục đích là để kéo Phật tử về với chùa mình cho đông. Vì vậy tôi không lấy làm lạ có những Thầy chống lại sách tôi. Dưới thời ông Diệm, những nhân vật có chức quyền cao đều bị thuyết phục, dụ dỗ, kể cả áp bức người ta "trở lại đạo" (sic) Gia Tô.

Thưa cụ với cái tinh thần nào đã giúp cho cụ quyết giữ đạo của ông bà tổ tiên trong lúc vẫn phục vụ chế độ?

-- Có người cho rằng ông Diệm đã thăng quan, tiến chức cho tôi. Điều đó không đúng. Trước khi ông Diệm về nước nắm quyền, tôi đã mang lon Trung Tá rồi. Chức vụ này có từ thời Bảo Đại. Tôi nặng tình với dân tộc lắm. Tôi thương những con đường quê. Tôi thương những cây môn, những vườn rau đắng... mà cha tôi đã trồng. Ngày xưa khi còn nhỏ, bốn mùa xuân hạ thu đông, có những đêm đi đong gạo, nửa khuya ra đứng nhìn trăng, tôi thấy quê hương sao đẹp quá, thân thiết quá. Giọng cụ tắt quãng, xúc động như muốn khóc mỗi lần nói đến quê hương. Quê hương và dân tộc là tất cả ! Thời gian vừa qua, mấy con cháu của tôi có cơ hội về lại quê nhà sửa lại từ đường của tổ tiên ở làng, tôi sung sướng lắm. Cho tới tuổi ni, mà mỗi lần Tết đến là tôi tập trung con cháu, tôi chọn lựa những bài thơ nói về tình thương mẹ nhớ cha, đọc cho con cháu nghe. Tôi giảng cho con cháu nó thấm đậm về tình quê hương, dân tộc, tôi khuyên bảo chúng khi lớn lên là phải tìm về với quê Cha đất Tổ. Anh thấy đó, tôi không có chi ngoài tấm lòng yêu đất nước của tôi. Học vẫn không bằng người, quân sự cũng không hơn ai, tôi chỉ có tình quê hương; bởi vậy ai đã quen với Đỗ Mậu rồi thì phải thương Đỗ Mậu về điểm này.

Cụ có dính líu tới chế độ Bảo Đại nhiều, cụ có đồng ý với một số lập luận cho rằng nếu mà vua Duy Tân không chết trong tai nạn máy bay ở rừng Phi châu năm 1945 - và một chế độ quân chủ lập hiến thành hình, nếu ông sống sót, hoàn cảnh Việt Nam đã khác hơn hiện tại?

-- Mong của tui là làm sao phục hồi lại Tam Giáo đồng nguyên... Có chế độ nào trên thế giới là perfect, là toàn thiện đâu? Nhưng mà một chế độ chính trị cũng cần phải có đối lập, đối lập trong xây dựng với đối lập đả phá thì hoàn toàn khác nhau. Mỹ có Cộng Hòa và Dân Chủ. Đất nước mình chẳng may bởi hoàn cảnh lịch sử. Tôi nhớ ông Lê Quân có viết bài báo nhận xét tất cả là "vì lịch sử" cả. Từ thế kỷ 16, đạo Gia Tô vô Việt Nam cho đến năm Tây đô hộ rất khó cho chế độ nào mà có thể đứng vững được. Anh nhớ Ngô Đình Diệm bám lấy quyền lực là bám đến kỳ cùng. Con người tôi kính phục là cụ Trần Trọng Kim, nhưng chính phủ Trần Trọng Kim cũng không làm gì được. Có người chê ông Bảo Đại, nhưng tôi thấy khác là ông Bảo Đại có lòng yêu nước. Ông là người tự tôn, nhưng không làm gì được, mà

có làm gì ông cũng bị trừng trị mà thôi. Bảo Đại thật sự là người có lòng, nhưng ông phải ở thế "chơi bời", vì có làm chi cũng bị thằng Tây chặt cổ thôi. Vua Duy Tân là người yêu nước, rứa mà anh thấy đó, từ thời Bảo Đại cho đến Ngô đình Diệm, Nguyễn Văn Thiệu... có ai nghĩ tới việc đem xác ông về nước cải táng; chỉ có chế độ hiện tại là làm được điều rất có ý nghĩa đó. Đó là khúc mắc lịch sử. Đối với Bảo Đại tôi không thương ông ta như một nhân tài, nhưng tôi thương ông ở chỗ ông yêu nước. Tôi tiếp xúc với ông nhiều, tôi biết ông nhiều, nhưng anh thấy ông không làm gì được. Trong cuốn Việt Nam Máu Lửa Quê Hương Tôi, tôi đã nói rõ, nhưng các sách sử sau này viết lung tung quá, họ salir ông vì họ thấy ông một phía, họ không thấy được những uẩn khúc của lịch sử. Trả lời câu hỏi của anh, tôi thấy vua Duy Tân có về cũng không làm được gì. Anh thấy không, đồng minh Anh Pháp Mỹ vừa mới thắng xong quốc xã Hitler, Tây đã đưa vôi D' Argenlieu gốc linh mục qua cai trị liền với âm mưu biến Việt Nam thành một thuộc địa Pháp Gia Tô trở lại. Cho nên chỉ có đánh tới cùng thực dân mới chịu nhả ra thôi.

Với kinh nghiệm của một người từng làm an ninh quân đội, tuỳ viên quân sự, tình báo - trong quá khứ cụ từng đại diện chính phủ miền Nam đi tham quan quân sự Đài loan, Nam Hàn, cụ nghĩ gì về sự kiện ông Bộ Trưởng Quốc Phòng Mỹ Cohen vừa đi thăm Việt Nam trong mấy ngày qua?

Giả sử Mỹ và Việt Nam đi tới một liên minh quân sự trong tương lai gần và điều này có thể đưa tới một de facto theo đó Việt Nam sẽ là một căn cứ nguyên tử của Mỹ, theo cụ đó là một tai họa hay là mầm hy vọng vào tương lai của Việt Nam được ổn định để xây dựng và phát triển?

-- Câu hỏi này khó và quan trọng. Riêng tôi, tôi chống tình trạng escalation về nguyên tử của bất cứ nước nào trên thế giới. Lỡ động đất, lò nguyên tử bị xì thì nguy to. Vừa rồi tôi có cậu con trai giáo sư về khoa vật lý cho biết một số quốc gia ở Á châu muốn thiết lập một lò phản ứng nguyên tử ở Phú Yên nhằm vào việc phát triển kinh tế ở Đông Nam Á. Cũng như tôi, con tôi không đồng ý về chuyện đó. Về nguyên tử quân sự, quan điểm của những người Phật tử khó có thể chấp sự tồn tại của những thứ giết người hàng loạt nằm trên quê hương mình. Cái khổ của nước mình là nước yếu, nhưng mà thế giới hiện đang theo đuổi mục đích thực hiện các lò nguyên tử để phát triển kỹ thuật, kinh tế, chưa nói tới mục đích quân sự. Tôi nói với con tôi: nếu người ta tranh nhau dùng nguyên tử như một phương tiện để phát triển thì nước mình họ làm, nhưng trong đó có nhiều vấn đề khúc mắc chưa biết ra làm sao. Riêng quan điểm cá nhân của tôi, tôi không chấp nhận có dàn nguyên tử trên đất nước mình. Anh Việt Nam có thể đi với Tàu, Nga, Ấn Độ, Nam Dương - những nước đông dân. Riêng anh Tàu đang cố sức làm nguyên tử để có khả năng thám hiểm vũ trụ; làm tiềm thủy đình nguyên tử để đối đầu với hạm đội thứ 7 của Mỹ ở Thái Bình Dương. Bây giờ anh Việt Nam chơi với Mỹ mà có nguyên tử thì anh Việt Nam chết. Việt Nam có một lợi thế về mặt đường thủy, đường bộ - nhất là Cam Ranh, vùng vịnh Bắc Việt, Hải Phòng, Hạ Long. Đó là các vị trí chiến lược, anh nào cũng ham hết. Mỹ thì mạnh về tiền, vũ khí, quân đội. Anh Tàu mạnh về nhân lực, con người. Mấy năm trước, Tàu đã đào một cái đập gọi là "Three

Gorges", kiểm soát thượng nguồn sông Cửu Long, muốn ngăn nước lại hay cho chảy là tùy ý họ. Về mặt địa lý chính trị, anh Tàu là một mối lo cho Việt Nam. Cho nên bây giờ chính phủ Việt Nam phải có chính sách ngoại giao đa diện, đa phương - làm bạn với tất cả mọi người để đất nước khỏi nguy hiểm. Đi với Mỹ hoàn toàn là không được, đi riêng lẽ với Tàu cũng chết. Cohen qua thăm Việt Nam, bề ngoài là nói MIA thực ra bên trong là dò về vấn đề quân sự. Thôi thì đành phải đi hai chân, như hồi xưa Hồ Chí Minh cũng đã chọn con đường đi giầy giữa Tàu và Nga để mà sống.

Xin trở lại với cụ về vấn đề Thiên Chúa giáo Việt Nam: Thừa cụ, "tre già măng mọc", thế hệ yêu nước xuất thân từ kháng chiến dần dần đi vào lòng đất, thế hệ mới lớn lên. Phía nào cũng vậy: cộng sản hay không cộng sản. Thế còn ra, thành phần Thiên Chúa giáo hầu như không bao giờ từ bỏ tham vọng quyền lực: họ luôn luôn tạo ra mọi tình huống để nắm chính quyền. Với sự thế như vậy, đại bộ phận dân tộc có nên dứt khoát xác định: chúng ta không chấp nhận Thiên Chúa giáo khuynh loát chính quyền để nắm quyền hành thêm lần nữa; để cho mọi thành phần dân tộc tự tin kiên định lập trường chủ động lèo lái con thuyền quốc gia?

-- Rất ý nghĩa và quan trọng. Tôi có suy nghĩ nhiều về vấn đề này. Nếu tôi được gặp quý Thầy như Quảng Độ và Thầy Huyền Quang, tôi muốn nhắc nhở với mấy Thầy là đất nước phải qua giai đoạn Phật giáo với chính quyền phải bắt tay nhau. Phải biết rõ ai có lợi ai có hại cho vấn đề tự quyết và độc lập quốc gia. Về chính trị: lịch sử đã chứng minh nhu cầu đó, quá khứ, hiện tại và tương lai. Bên trong và bên ngoài. Tham vọng của mỗi người yêu nước là mong muốn cho đất nước mình không bị đánh mất văn hóa bởi kẻ thù. Cho nên dù có mâu thuẫn giữa Phật giáo và chính quyền chỉ là vấn đề tạm thời, giai đoạn. Tôi muốn nói cho anh rõ điều này: tại sao trong thời kỳ chiến tranh 30 năm chống ngoại xâm, Phật giáo luôn luôn là đồng minh của những người yêu nước, dân tộc. Rồi 20 năm sau, Phật giáo chống lại chính sách can thiệp Mỹ. Điều đó có chính nghĩa dân tộc hết sức. Cho nên tôi nghĩ rằng nếu chính phủ hiện thời, mấy Thầy mà thật tình yêu nước, yêu dân thì phải hòa giải với nhau. Phật giáo phải là bộ phận quân chúng thống nhất đối lập với chính quyền. Đối lập trong thế xây dựng đất nước: Tinh thần Phật giáo xuất thế trong các vấn đề chính trị, xã hội là đối lập với những tệ nạn tham nhũng, những chính sách có hại cho dân, những đường hướng phát triển đi ngược lại với quyền lợi của dân. Như giáo sư Trần Chung Ngọc nhận định là Phật giáo dù có không đồng ý với cộng sản thế nào đi nữa, thì trong giai đoạn hiện tại cần phải hòa thuận để làm những việc lớn đã, những việc lợi thiết thực cho đất nước. Hoàn cảnh lịch sử đất nước vừa qua đã quy lập, Phật giáo Việt Nam kể từ vĩ tuyến 17 trở ra một nửa là của "họ", trong khi Phật giáo thống nhất là Phật giáo của một nửa phía Nam thôi. Mà tinh thần Phật giáo thì không chia Bắc rẻ Nam. Phật Giáo Việt Nam là một, cũng như dân tộc Việt Nam là một thôi, làm chi có nhiều Phật Giáo? Cho nên solution của Phật Giáo phải thống nhất làm một... Trước hết là để Phật Giáo khỏi chia rẻ nhau đã. Tôi đồng ý hết sức ý kiến của Thầy Quảng Độ khi vừa được trả tự do đã tuyên bố rằng Phật giáo hiện tại đang bị chia rẻ, mà chia rẻ là không làm gì

được hiện nay. Thầy nói là có bàn tay bí mật nhúng vô, là ý Thầy muốn nói tới Gia Tô. Chia rẽ làm sao có đường lối chung? Tôi ao ước là hiện nay quý Thầy ở ngoài này phải mời những Phật tử có lòng với dân tộc và đạo pháp - hiện tại nhiều vô số kể, mà tôi đan cử một vài nhân vật chột nhớ tên như các giáo sư Trần Chung Ngọc, Cao Huy Thuần... phải cố vấn cho mấy Thầy một số vấn đề về Phật sự.

Trước khi chấm dứt câu chuyện, cụ có điều gì muốn nhắn gửi với thế hệ hậu sinh?

-- Cám ơn anh đã bỏ thì giờ quý báu đến đây thăm hỏi tôi, cho tôi một cơ hội để san sẻ tâm sự của mình. Với thế hệ trẻ, tôi xin nhắn gửi như thế này: Đất nước chúng ta trong hơn thế kỷ qua có hai đại nạn: đại nạn thứ nhất là đại nạn ngoại xâm, cả thế quyền lẫn thân quyền. Đại nạn thứ hai là chia cắt đất nước. Anh em một nhà mà bị thù trong giặc ngoài nó liên kết với nhau rồi xúi mình chém giết lẫn nhau. Hai đại nạn đó đã hoàn toàn chấm dứt vào ngày 30 tháng 4 hai mươi lăm năm trước rồi. Đó là điều đại phước cho dân tộc mình. Không có chi bất hạnh bằng một đất nước phải bị chia cắt, như cho tới giờ phút này mà Đại Hàn và Trung Quốc vẫn còn gặp bất hạnh đó. Vấn đề thống nhất giữa Trung Quốc và Đài Loan đang là thời sự nóng bỏng, chỉ cần một sự tính toán sai lầm của hai chính phủ hay của Hoa Thịnh Đốn là đưa tới chiến tranh, mà chiến tranh lần này là chiến tranh nguyên tử. Tôi tin chắc thế hệ trẻ yêu nước Trung Hoa, dù là thiên lục địa hay Đài Loan không ai muốn có cuộc chiến này xảy ra, vì vậy mà họ khắc khoải và lo âu lắm. Cho nên nghĩ tới hạnh phúc của đất nước mình ngày hôm nay thì phải nhớ niềm vui lớn thống nhất đất nước. Không có một đất nước nào sau một cuộc chiến tranh tàn phá khủng khiếp như đất nước mình mà không gặp khó khăn trong xây dựng. Nhưng tôi tin với trí tuệ và lòng yêu nước của thế hệ đi trước cũng như thế hệ hậu sinh hiện nay, thì đất nước mình sẽ trở thành một con Rồng Á Châu trong vòng hai chục năm nữa. Đó là niềm hãnh diện không riêng cho đất nước mà còn cho cả thế hệ của anh em nữa.

Xin cảm ơn cụ với lời cầu chúc cụ trường thọ.

San José, tháng 4. 2000

Nguồn: <https://www.giaodiemonline.com/thuvien/doithoai/phongvandomau.htm>

www.vietnamvanhien.org

VIỆT NAM VĂN HIẾN

www.vietnamvanhien.info

TỦ SÁCH VĂN HIẾN ONLINE VỚI HƠN 8500 TÁC PHẨM